

Spyr Sosialin

Hevur tú ein spurning ella onkran trupulleika, sum tú kundi yngst tær at fingið viðgjørdan í hesum teiginum, so skriva til okkara.

Við vælvild frá fyra serkønum ráðgevarum, kunnu vit senda brævbjálvan til tann av teimum serkønu, sum spurningurin er til.

Skriva til: Sosialin, Box 76, 3800 Argir, og viðmerk brævbjálvan »Spyr Sosialin«.

Marjun Sigurdsdóttir, sosialráðgevi

Marner Simonsen, lækni

Eyðun Joensen, sálarfrøðingur

Turid Henze, lögfrøðingur

Læknin

Ódámligan lit á vatninum

Eg eri ein 21 ára gamal drongur, og eri ikki nøgv fyrri at ganga til lækna. Tí vil eg spyrja teg, um eg móguliga átti at fari til lækna orsakað av at vatnið til tíðir ikki hevur tann litin, tað eigur at hava.

Tað er nevnliga soleiðis, at tað eg kasti mær á vatninum, er vatnið til tíðir heilt hvítt. Serliga er hetta galdandi fyrri tað seinasta av vatninum, ið kemur út.

Soleiðis hevur verið seinastu tvey árin, men eg vil undirstrikað, at eg ongantíð havi merkt nakað til hetta. Ongu pínu, ella nakran annan ampa.

Ein óttafullur

ms.

Spyr Sosialin

At landið hevur ymiskan lit er heilt náttúrligt, tí liturin og mongdun stendst av, hvat ein etur og drekkur. Um liturin onkran dag er ódrvisi hevur sostatt einki at siga.

At landið er heilt hvítt, kann standast av, at tað utfellir avis evnir, men tygum nevna ikki, um landið hevur staðið eina lotu. Tað er vanligt, at landið verður hvítt, tað hevur staðið eina lotu, og tað kemst av, at evnini fella út, tað landið kolnar.

Ta tygum siga, at tygum ongur trupuleikar annars hava av hesum og ongan sviða ella pínu hava, ta tygum vatna tygum, so haldi eg ikki, at sjálvar liturin hevur nakað at siga. — Uttan so at tað er blóðlitað.

Sálarfrøðingurin

Um manio-depressiv og hvør viðgerð fæst fyrri hesa sjúku

Seinastu árin hava vit høyrð nógv um sjúkuna Manio-depressivit, og hetta haldi eg vera eina dygd, tað veruliga eru so nógv fólk, sum fáa hesa sjúku. Eg hevði verið nøgd, um sálarfrøðingurin skrivaði eitt sindur um hesa sjúku, sum tykist at hava góð gróðrarlíkindi í Føroyum. Kemur sjúkan av ættarbregði, ella eru umstøðurnar so serligar í Føroyum, at tær ávirka sinnalagði hjá fólki, sum frammanundan eru ov veik?

Manio

Við manio-depressiva psykosu er talan um, at sinnissjúklingar fáa hýrisbroytingar, sum vanliga koma í anfallum og uttan eyðsýnda grund. Í tí depressivu fasuni er sjúk-

lingurin í vána hýri, hugsar og rorir seg seint, er mangan sálarliga daprari fyrrapart enn út á kvøldið, fær lítill og einki í lag, og sum oftast plágast hann av ringum og greitt veruleikafarum sjálvsáðum. Hesar kunnu vera so djúpar og umfatandi, at sjúklingurin metir, at umhvørvið er frægt hjálpt við at sleppa av við hann, og koma meiningssleyps sjálmorð tianverri ikki so sjáldan fyrri her.

Ódrvisi er í tí manisku fasuni, har einki tykist óført hjá sjúklinginum, sum kenir seg væl til passar, nýtist lítlan svov, er virkin, hugsar skjótt og nógv skiftandi, hevur nógvur ætlanir, men fremur tær illa ella sjáldan til enda í verki. Manikarin hevur óveruliga hoga sjálvsmetan, kann finna

upp á at keypa púra ort og soleiðis koma sær og familju síni úti figgarligt og sosialt óføri.

Sjúkuárinini vara óviðgjord vanliga í miðal uml. 1/2 ár til 1 ár, men undir konari viðgerð vælt styttri, og tá vit her hava eina sálarjúku, sum í sinum typiska líki kann gróðast skjótt og fullkomiliga, er tað stórt spell um sjúklingurin ikki fæst undir læknahond ongantíð ov tidliga, tí sum áður nevnt kann sjúkan í summum forðum bera í sær órimuligan deyðsvanda og í øðrum lagi koma sjúklingur í klotur tilverðuliga.

Í miðal fáa sík fólk 2 sjúkuárið í lívinum, men her sum so mangastaðni siggjast eisini stór frávik frá miðaltalinum. Summi fáa bert tað eina árið, meðan onnur tianverri vera fyrri fleiri.

So sum spurningurin er orðaður ljóðar tað sum mong fólk fáa hesa sinnissjúku. Tað vera altíð ov mong, men hagtølini vísa, at uml. 1–2% av fólkinum kann vænta sær at fáa hesa sjúku í minsta lagi einaferð í lívinum. Hetta er tó ein av teimum heilt stóru sinnissjúkubólkunum, tí ikki er tann samlaði sinnissjúkuvandin stórt meira enn 3–4%. Og um tað upp á seg eru fleiri manio-depressivir tilburðir í Føroyum enn aðra-

staðir er ilt at siga nakað neyvt um, men tað er so komið mær fyrri oyra at so skal vera.

Orsøkin til sjúkuna er ikki heilt kend, men arður er so við uppi í myndini eins og líkamstypan tykist vera tað. Hormonal víðurskifti gera seg helst eisini galdandi, eftirsum kvinnur t.d. fáa sjúkuna líkso gjarna tey ár, tær kunnu barnast.

Tað er heldur einki at yvast í, at umhvørvisvíðurskifti kunnu vera við til at framprovokera eitt sjúkuárið hjá einum frammanundan disponeradam persóni.

Í sálarjúkufroðiligum arbeiði gongst ikki altíð so væl at siggja skjótt og itókilig arbeiðsúrslit, men í manio-depressiviteti hevur ein so í hussu er eina sjúku, har ein hóast sjúkutekini mangan tykfast dramatisk, aloftast sær heilt skjótt og góð og varandi úrslit av viðgerðini. Og her er tað at ein kanska eisini frægst troystar sær at brúka sinnissjúkúlógina við, tvingilsviðgerð fyrri at verja ein ótilrokniligan sinnissjúkan fyrst og fremst fyrri sær sjálvum. Vanliga viðgerðin er elektrosjokk og/ella heilivágur, og tað ber til, at fyrirbyggja nýggjum áriðum við t.d. silkiuvíðgerð.

Ey. Jo.

Nevndarval

Føroyskt Bretskt Felag hevur havt ársaðalfund.

Nevndin, ið varð afturváld, hevði sin fyrsta nevdarfund 17. mars og skipaði seg soleiðis:

Finnbjørn H. Dam, formaður, Ólua Húsgarð, næstformaður/ kassameistari, Eiden Müller, nevdarlimur, Óvild Didriksen, nevdarlimur, Brynjolf Johannesen, nevdarlimur.

Eyka nevdarlimir: Steve Thomas og Halda Olsen.

Grannskoðarar: A. W. Broderick og Jákup Thomsen.

Føroya Hárfríðkanarfelag

Føroya Hárfríðkanarfelag hevur havt ársaðalfund.

Í nevdina komu Norma Egholm og Birita Olsen. Ur nevdini fóru Tóta Lohse og Katrin Vardum og Malan Davidsen.

Hinir nevdarlimirnir eru: Solvå Ludvig og Birtha Eysturoy.

Sveinapróg

Dávar Isfeldt hevur í Viborg tikið sveinapróg sum radiomekanikari.

Sóknarprestur tilnevndur

Henrik Fossing, ið seinastu fimm árin hevur starvast sum prestur við donsku sjómanskirkjuna í Hull, er frá 1. apríl í ár tilnevndur sóknarprestur í Norðuroya eystara prestagjaldi og verður settur í starvið við gæstgjafastuna í Viðareidiskirkju pálmansunnudag 4. apríl kl. 12 av Eivind Vilhelm.

nýtt um nøvn

Heiðurslimur!

Í samband við 30 ára

dagin fyrri stovnanina av Kvinnufelagnum í Havn, varð hildin veitsla í KFUK seinasta leygardag, har 60 kvinnur luttóku.

Á veitsluni varð Liffa Arge Gregoriussen gjørd til heiðurslim í Kvinnufelagnum fyrri arbeiði sitt innan felagið og fyrri mennan av tí føroysku kvinnuni.

Brúðleyp

Fríggjadagin 2. apríl giftast í Vesturkirkjuni Eyð Højgaard og Ben Eli Dam, bæði úr Havn.

Brúðl. adr. Sjómansheimið.

Kvøldlot

Hóskvøldið 1. apríl: Astro. 2. og 3. apríl: Firvaldar.

Mimir

Leygarkvøldið: Black Birds.

Kaggin

Leygarkvøldið: Knorr.

Havnar Klubbi

Hóskvøldið 1. apríl: Knorr.